

Täydennyskoulutusselvitys

Tekstiilikäsitöitä opettavan opettajan kiinnostus erikoistekniikoiden täydennyskoulutukseen

Käsityökasvatus
Kandidaatintutkielma

Laatijat:
Miia Kirkkomäki
Kaisu Rostedt

Ohjaaja:
Yliopistonlehtori Virpi Yliverronen

17.4.2024
Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Käsityökasvatus

Tekijät: Miia Kirkkomäki, Kaisu Rostedt

Otsikko: TÄYDENNYSKOULUTUSSELVITYS

Ohjaaja: yliopistonlehtori Virpi Yliverronen

Sivumäärä: 29 sivua

Päivämäärä: 17.4.2024

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan käsityöopettajien kiinnostusta käsityön erikoistekniikoiden lisä- ja täydennyskoulutusta kohtaan. Tavoitteena oli selvittää tekstiilikäsítőitä opettavien opettajien kannalta kiinnostavia ja tarpeellisia käsityön erikoistekniikoita, joista he halusivat oppia lisää täydennyskoulutuksen myötä. Kiinnostuksen ja tarpeen lisäksi haluttiin selvittää opettajien mielestä parhaat ajankohdat ja koulutuspaikat ja kuinka paljon he olisivat itse valmiita maksamaan täydennyskoulutuksestaan. Tutkimusmenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua kyselytutkimusta, joka toteutettiin Webropol -sovelluksen avulla.

Tutkimukseen osallistui 29 käsítőitä opettavaa opettajaa eri puolilta Suomea. Vastaajista 59 % oli toiminut opettajana yli kymmenen vuotta ja 34 % 5–9 vuotta, joten suurin osa vastaajista oli jo melko kokeneita opettajia. Tutkimustuloksiin todennäköisesti vaikutti jonkin verran se, että kyselyyn vastanneet opettajat olivat vuosia opettaneet ainoastaan tekstiilikäsítőitä ja tämän vuoksi koettiin tarvetta kertaukselle teknisentyön aihealueissa.

Tutkielmassa selvisi, että lisä- ja täydennyskoulutuksesta ollaan kiinnostuneita monissa eri tekstiilityön erikoistekniikoissa. Eniten kiinnostusta vastaajissa herättivät erilaiset langanvärjäystekniikat ja korinpunonta. Korinpunonta on Taitoliiton nimeämä ”vuoden käsityötekniikka” 2024. Useat tekstiilitöitä opettavat opettajat olisivat kiinnostuneita saamaan lisäkoulutusta myös teknisentyön eri tekniikoissa, sillä vastaajista 76 % oli kiinnostunut teknisen käsityön lisä- ja täydennyskoulutuksesta.

Tutkimuksen perusteella lisä- ja täydennyskoulutus koetaan hyvin tarpeelliseksi, joskin käsityön erikoistekniikat, joissa lisäkoulutusta kaivataan, vaihtelevat melko paljon vastaajan mukaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että opettajan henkilökohtainen koulutus- ja kehitymissuunnitelma on ajan tasalla ja koulutustarjonta on tarpeeksi kattava.

Avainsanat: täydennyskoulutus, jatkuva oppiminen, lisäkoulutus,

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Tutkimuksen tausta	7
2.1	Käsityöopettajien perustiedot ja lisäkoulutus	7
2.2	Käsityötrendit ja Taitoliitto	8
3	Opettajankoulutusfoorumi ja opettajankoulutuksen kehittämisohjelma	10
3.1	Opettajankoulutusfoorumi	10
3.3	Opettajan työ on elinikäistä oppimista	11
3.4	Opettajan jatkuvan oppimisen tavoitteet ja kehittämissuunnitelmat	11
4	Tutkimuskysymykset	13
5	Tutkimuksen toteuttaminen	14
5.1	Aineistonkeruu	14
5.2	Webropol -kyselyn ajankohta ja taustatietoja	15
5.3	Tutkimukseen osallistuneiden taustatietoja	15
6	Tutkimustulokset	17
6.1	Täydennyskoulutuksen tarve	17
6.2	Täydennyskoulutuksen ajankohta	19
6.3	Koulutuspaikka	20
6.4	Täydennyskoulutuksen hinta	21
7	Johtopäätökset	22
7.1	Pohdintaa	22
7.2	Luotettavuus	23
7.3	Eettiset lähtökohdat ja yhteiskunnallinen hyöty	24
	Lähteet	25
	Liitteet	27
	Liite 1. Saatekirje	27
	Liite 2. Tietosuojailmoitus	28

1 Johdanto

Tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää käsityön opettajien täydennyskoulutustarvetta. Opettajien täydennyskoulutus on näkynyt viime aikoina myös julkisessa keskustelussa, mikä antaa viitteitä koulutuksen tarpeellisuudelle.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää käsityöopettajien kiinnostusta erikoistekniikoiden täydennyskoulutukseen. Tutkimuksen neljä (4) keskeistä sisältöä ovat koulutuksen tarve, sisältö, ajankohta ja kustannus (kuva 1). Tutkimme asiaa tekstiilityön opettajien näkökulmasta.

Kuva 1. Kuva tutkimuksen sisällöstä

Painotamme tiedonkeruun tekstiilipuolelle oman suuntautumisemme vuoksi. Meille molemmille tutkijoille henkilökohtaisesti tärkeitä erikoistekniikoita ovat kehräys ja värjäys.

Molemmat aiheet ovat sidoksissa kestävään kehitykseen. Opetussuunnitelmassa käsityön kohdalla todetaan seuraavasti: Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle (Opetushallitus, 2014). Laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu niin tekstiilityössä, kuin teknisessä työssäkin voivat kuulua yläkoulun valinnaiskurssivalikoimiin.

Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia (Opetushallitus, 2014). Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia

useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa. Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan (Opetushallitus, 2014).

Aikaisemmassa pro gradu -tutkielmassa (Selänne, 2023) on pohtinut mahdollisia jatkotutkimusaiheita. Selänne (2023) on nähnyt tärkeäksi, kokevatko kentällä olevat opettajat tarvitsevansa lisäkoulutusta tai valmista oppimateriaalia näiden sisältöalueiden opettamiseen.

Aiemmissa perusopetuksen käsityö oppiaineeseen liittyvissä tutkimuksissa on pohdittu, millainen tulee olemaan tulevaisuuden käsityön oppiaine peruskoulussa ja sisältääkö se perinteiset materiaalit ja tekniikat vai ottavatko uudet teknologiset aiheet siitä vallan. Kuuluvatko kehräys ja kasvivärjäys vanhoihin perinteisiin, jolloin voidaan puhua kulttuurisen perinnön säilyttämisestä vai muuntautuuko kehräys sähkörukin myötä teknologisempaan suuntaan?

Täydennyskoulutuksen aiheiden lisäksi tutkimuksen kohteenamme on koulutuksen ajankohta ja kustannukset. Kuinka paljon koulutettava on valmis maksamaan koulutuksesta, jos kunnan tai valtion osuus kustannuksesta on vain nimellinen tai sitä ei ole ollenkaan?

Opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutus koostuu rahoitusvastuun mukaisesti työnantajan henkilöstökoulutuksesta, omaehtoisesta täydennyskoulutuksesta sekä valtion rahoittamasta koulutuspoliittisesti merkittävästä opetustoimen henkilöstökoulutuksesta (Opetusministeriö, 2007:45)

Tutkimuskohteemme prioriteetti on omaehtoisessa täydennyskoulutuksessa.

Omaehtoinen koulutus voi olla ammatillista perus-, lisä- tai täydennyskoulutusta sekä tutkinto- tai arvosanatavoitteista ja muuta eri uravaiheisiin sopivaa täydennyskoulutusta. Omaehtoinen koulutus edellyttää omaa aktiivisuutta ja motivaatiota koulutusta kohtaan (Opetusministeriö, 2007:45).

Valmisteluryhmän ehdotukset koulutuksen ajankohdaksi opettajille on linjattu, että osa opettajien täydennyskoulutuksista olisi tarkoituksenmukaista järjestää myös opiskelijoiden lomien aikaan (lomakaudella kesä- ja elokuussa), jotta opetushenkilöstö voisi osallistua mahdollisimman kattavasti myös koulutuksen edellyttämiin lähijaksoihin. Tutkimuksemme tarkoituksena on hankkia opettajilta tietoa siitä, milloin he kokevat parhaaksi osallistua täydennyskoulutuksiin. Erityisesti pyrimme saamaan heiltä näkemyksiä koulutuksen optimaalisesta ajankohdasta.

Maamme sivistys ja tulevaisuuden osaaminen rakentuvat lasten ja nuorten oppimisen ja opiskelun, laadukkaan opetuksen sekä kelpoisten ja osaavien opettajien varaan. Siksi on välttämätöntä, että opettajat voivat kehittää osaamistaan ja osallistua täydennyskoulutukseen työajalla vuosittain, OAJ:n puheenjohtaja Katarina Murto tähdentää (OAJ, 2023).

2 Tutkimuksen tausta

Käsityön erikoistekniikoita voidaan opettaa esimerkiksi peruskoulun 7.–9. -luokilla valinnaiskurskien sisällöissä, kansalaisopistoissa ja ammatillisissa koulutuslaitoksissa. Peruskoulun käsityöaiheisten valinnaiskurskien, ammatillisen koulutuksen ja kansalaisopiston kurssien teemoja, ja sitä kautta myös käsityön täydennyskoulutuksen sisältöjä, voivat olla erilaiset käsityön erikoistekniikat. Tällaisia tekniikoita ovat esimerkiksi kehräys, lankojen kasvi- happo- tai sienivärjäys, mopon katteiden pintakäsittely, huonekalujen entisöinti, e-tekstiilityöt ja monet muut uudet tai uudestaan muotiin tulleet perinteiset käsityötekniikat. Käsityövaikuttajat eri alustoilla kuten Instagramissa, Facebookissa, YouTubessa ja blogeissa, sekä isommat käsityöalan toimijat, vaikuttavat omalta osaltaan siihen mitkä käsityötekniikat, materiaalit ja työtavat ovat kulloinkin suosittuja.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää käsityöopettajien kiinnostusta käsitöiden täydennyskoulutusta kohtaan, ja sitä kuinka tarpeelliseksi käsityöopettajat kokevat lisäkoulutuksen saamisen. Tutkijoiden omat taustat tekstiili- ja käsityöalan yrittäjinä ovat osittain määrittäneet tutkimuskysymysten aihealuetta, mutta yhtä tärkeää on ollut saada luotua kokonaiskuva käsityöopettajien täydennyskoulutustarpeesta käsityötekniikasta riippumatta. Tutkijoiden omien yritysten toimialat ovat neulelankojen värjäys sekä neulomiseen liittyvien tarvikkeiden myynti ja langan kehräys rukilla tai värttinällä sekä kehräämiseen liittyvien tarvikkeiden ja materiaalien myynti. Edellä mainitut tekniikat olivat mukana kyselyssä, mutta esimerkiksi saatekirjeessä ei mainittu näitä tekniikoita erikseen, jotta tieto ei vaikuttaisi kyselyn vastauksiin.

2.1 Käsityöopettajien perustiedot ja lisäkoulutus

Käsityöopettajien tiedot ja taidot eri käsityön erikoistekniikoista saattavat poiketa paljonkin toisistaan ja toisaalta jotkin unohdetut tai aivan uudet tekniikat saattavat nopeastikin muodostua suosituiksi ilmiöiksi. Opettajien lisäkoulutus on tärkeää, jotta oppilaillekin saataisiin välitettyä ajantasaista tietoa myös uusista ja trendikkäistä käsityötekniikoista. Opettaja -lehden artikkelissa (Manner, Opettaja-lehti, 2021) professori Hannu LT Heikkinen mainitsee opettajille tehdyn kyselyn paljastaneen, että opettajat kokivat oppineensa vain 10 % taidoistaan opettajankoulutuksen aikana ja loput 90 % työssään ja arkielämässä.

Käsityöopettajien peruskoulutusta uudistettiin vuonna 2016 (Opetushallitus, 2016), minkä vuoksi opettajaopiskelijat opiskelevat nykyään ilman materiaalilähtöistä jaottelua tekstiili- ja tekniseen työhön. Uudistuksen tavoitteena on ollut muuttaa sukupuolittunutta opettajankoulusta ja yhdistää käsityön oppiaine yhdeksi monimateriaaliseksi kokonaisuudeksi (Porko-Hudd;Pöllänen;& Lindfors,

2018). Ennen vuotta 2016 valmistuneilla käsityönopeettajilla ei ole välttämättä kattavaa osaamista monimateriaalisen käsityön kaikilla osa-alueilla, mikäli he eivät ole saaneet täydennyskoulutusta peruskoulutuksen jälkeen. Peruskoulutusuudistuksen jälkeenkin valmistuneilla opettajilla saattaa olla täydennyskoulutustarvetta joissakin käsityön erikoistekniikoissa, sillä käsityönopeettajakoulutuksen sisältö on laaja, eikä kaikkien käsityötekniikoiden oppiminen ja omaksuminen välttämättä onnistu peruskoulutuksen aikana.

2.2 Käsityötrendit ja Taitoliitto

Käsityötrendien syntyyn ja suosioon vaikuttavat monet tekijät. Käsityölehdet ja -kirjat, käsityöalan yritykset ja yksittäiset vaikuttajat sosiaalisen median eri alustoilla ovat usein uusien käsityötrendien luojia ja sanansaattajia. Koronavuosina lankakauppojen islantilaisvillalankahyllyt olivat neulebuumin ansiosta jatkuvasti tyhjillään, sillä kehräämö ei ehtinyt tuottaa ja toimittaa islantilaisvillapaitojen materiaalia kysyntää vastaavalla tahdilla. Monissa käsityö- ja aikakauslehdissä sekä sosiaalisessa mediassa kerrottiin villapaitojen neulontaan hurahtaneista ihmisistä. Islantilaispaitojen neulomisesta syntyi ilmiö, joka sai monet sellaisetkin tarttumaan puikkoihin, jotka eivät olleet aiemmin mitään neuloneet. Eri käsityöalan toimijoilla on oman mahdollisen kaupallisen edun lisäksi yksi yhteinen tavoite; ylläpitää käsityökulttuuria, joka kiehtoo niin vanhoja kuin uusiakin käsityöiden harrastajia.

Taitoliitto on yksi toimija, jonka vaikutus käsityöpalveluiden tuottajana ja kehittäjänä on Suomessa merkittävä (Taitoliitto). Taitoliitto ja alueelliset taitoyhdistykset (15 kpl) muodostavat valtakunnallisen Taitojärjestön, joka on Suomen laajin käsityön palveluverkosto. Taitojärjestön tavoitteena on edistää käsityökulttuuria taitona, kulttuurina ja elinkeinona, sekä varmistaa että käsityön harrastamisen palveluja on saatavilla eri puolilla Suomea. Taitojärjestöllä on yli kahdeksankymmentä toimipaikkaa Suomessa. Taitoliitto valitsee vuosittain ”vuoden käsityötekniikan” ja valittu käsityötekniikka näkyy laajasti mediassa vaikuttaen merkittävästi myös käsityöalan koulutus- ja kurssitarjontaan. Vuoden käsityötekniikka on valittu kahdeksan kertaa (vuoteen 2024 mennessä).

Taitoliitto valitsi vuoden 2023 käsityötekniikaksi kehräyksen (Taitoliitto, 2023). Valintaa perusteltiin esimerkiksi sillä, että kehräys on noussut käsityöharrastajien keskuudessa suosituksi tekniikaksi, jonka myötä ymmärrys materiaaleista ja langan tuotannon eri työvaiheista on lisääntynyt. Taitoliiton tavoitteena on lisätä tietoisuutta lankojen, tekstiilien ja muiden materiaalien syntytarinasta, työvaiheiden määrästä ja sitä kautta nostaa myös arvostusta eri materiaaleja kohtaan. Moni kuluttaja ja käsityöharrastaja on kiinnostunut langan alkuperästä, mutta kuidun matka lukuisien eri työvaiheiden kautta valmiiksi langaksi on monelle vieras, eikä näitä työvaiheita tunneta hyvin.

Vuoden 2024 käsityötekniikaksi Taitoliitto valitsi korinpunonnan (Taitoliitto, 2024), joka on yksi vanhimmista käsityötekniikoista. Tekniikan valinnalla Taitoliitto haluaa innostaa ihmisiä kokeilemaan erilaisia korien punontatekniikoita ja samalla myös nostaa esiin perinteisiä käsityötekniikoita, joiden säilyminen on tärkeä osa aineetonta kulttuuriperintöämme.

3 Opettajankoulutusfoorumi ja opettajankoulutuksen kehittämishjelma

3.1 Opettajankoulutusfoorumi

Hallitus nimitti vuonna 2016 opettajankoulutusfoorumin (Opetus- ja kulttuuriministeriö), jossa luotiin Opettajankoulutuksen kehittämishjelma edistämään opettajankoulutuksen perus-, perehdyttämis- ja lisäkoulutusta. Opettajankoulutuksen kehittämishjelman yksi tärkeä osa-alue oli opettajien lisä- ja täydennyskoulutus. Opettajankoulutusfoorumin asettamiskirjeessä oli neljä kohtaa, joissa ensimmäisessä mainittiin opettajien perus-, perehdyttämis- ja lisäkoulutusohjelman laatiminen (Niemi, 2019). Suunnitelma piti sisällään opettajankoulutuksen nykytilanteen arvioimista, tulevaisuuden visioiden luomista, tulevaisuuden opettajuuden tavoitteiden luomista ja kuusi strategista linjausta sekä niihin liittyvää toimenpidettä.

Opettajankoulutusfoorumin ensimmäisellä toimikaudella vuosina 2016–2018 opetus- ja kulttuuriministeriö rahoitti 45 kehittämishanketta yhteensä 27,7 miljoonalla eurolla. Näillä opettajankoulutuksen kehittämishankkeilla oli tarkoitus luoda edellytyksiä opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen uudistumiselle ja ammattitaidon kehittymiselle.

Opettajankoulutusfoorumin kannanotossa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2023) käsitellään opettajien lisäkoulutusta ja todetaan käsityöopettajien täydennyskoulutuksen olevan erittäin tarpeellista, mutta vastuu sen hankkimisesta on liikaa opettajilla itsellään. Opettaja -lehden mukaan (Manner, Opettaja -lehti, 2019) edistystä on jo tapahtunut, sillä 2–3 –vuoden välein tehtävissä opettajantiedonkeruun tuloksissa oli tapahtunut positiivisia muutoksia vuosien 2016 ja 2019 välillä, mahdollisesti juuri Opettajankoulutusfoorumin ansiosta. Oli selvitetty, että niiden opettajien osuus, joille oli tehty henkilökohtainen koulutus- ja kehityssuunnitelma, oli noussut kolmessa vuodessa 15:stä yli 40 prosenttiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi joulukuussa 2023 lisää rahoitusta Opettajankoulutusfoorumin uuden nelivuotisen toimikauden toteutukseen. Helsingin yliopisto koordinoi Opettajankoulutusfoorumin toimintaa kaudella 2024–2027 (Valtioneuvosto, 2024). Valtioneuvoston tiedotteen mukaan Opettajankoulutusfoorumin konkreettisenä tavoitteena on selvittää uuden toimikauden 2024–2027 alussa, miten opettajankoulutuksissa huomioidaan digitaalisuuteen ja sen pedagogiseen hyödyntämiseen liittyvät osaamistarpeet, jotka voivat liittyä esimerkiksi tekoälyn käyttöön opetuksessa.

3.3 Opettajan työ on elinikäistä oppimista

Opettajankoulutus nähdään nykyään enemmänkin elämän mittaisena jatkumona, kuin tiettyyn ajanjaksoon sidottuna yhtenä koulutuskokonaisuutena (European Commission, 2010). Oppiminen alkaa Euroopan Unionin komission käsikirjan mukaan peruskoulutuksessa ja jatkuu koko uran ajan. Opettajan elinikäiseen oppimiseen liittyy oppaan mukaan kolme vaihetta, joista ensimmäinen on peruskoulutuksen vaihe, jossa tuleva opettaja oppii perustiedot ja -taidot ammattiaan varten. Toinen vaihe on työhöntulovaihe, jota kutsutaan myös induktiovaiheeksi, ja se on usein uudelle opettajalle kuormittavin vaihe, sillä silloin tuore opettaja kohtaa ensimmäistä kertaa työnsä haasteita autenttisessa ympäristössä. Induktiovaiheessa opettaja perehdytetään tulevaan työhönsä ja opettaja saa toivottavasti tarvitsemansa tuen ja opastuksen työyhteisönsä muilta jäseniltä. Induktiovaihe kestää tyypillisesti noin vuoden. Tämän jälkeen tulee kolmas vaihe opettajan elinikäisessä oppimisessa, ja se on systemaattinen täydennyskoulutus. Täydennyskoulutus on pakollista kaikissa Euroopan maissa ja aktiivinen kouluttautuminen on edellytys, mikäli haluaa edetä opettajan urallaan esimerkiksi mentorointi- tai hallinnollisiin tehtäviin. Euroopassa koulukohtaiset täydennyskoulutus suunnitelmat ovat 25 maassa pakollisia ja monessa muussakin maassa yleisesti käytössä.

3.4 Opettajan jatkuvan oppimisen tavoitteet ja kehittämissuunnitelmat

Opettajankoulutusfoorumin kannanotossa (Opettajankoulutusfoorumi, 2023) ”Jatkuva oppiminen on opettajan oikeus ja velvollisuus”, todetaan että jatkuvan oppimisen suunnittelu ja myös sen järjestäminen ovat avainasemassa tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Kullakin opettajalla on oltava koulutus- ja kehittämissuunnitelma, jotta opettajan koulutuspolun seuranta on selkeää ja johdonmukaista. Kullekin opettajalle on oltava tarpeeksi henkilökohtaisen koulutus- ja kehittämissuunnitelman mukaista koulutusta tarjolla.

Opettajilla on ammatillinen velvollisuus osallistua täydennyskoulutukseen työuransa eri vaiheissa. Jatkuvan oppimisen muodollinen (formaali) koulutus voi pitää sisällään esimerkiksi perehdyttämistä, koulutuspäiviä, kursseja tai kelpoisuuden tuottavia opintoja. Oppiminen voi tapahtua myös vertaisoppimisena esimerkiksi tiimiopettajuusryhmissä, tutorointi- tai mentorointitehtävissä, tutkimushankkeissa, sosiaalisen median kanavissa ja opettajan omissa verkostoissa. Oppiva yhteisö - ajattelutapa edistää vertaisoppimista oman työyhteisön jäseniltä. Erilaisten koulutuspäivien, seminaarien, projektien ja laaja-alaisen oppimiskokonaisuuksien suunnittelu, toteutus ja reflektointi edistävät työssä oppimista. Kehittämis- ja laatutyöt, sekä kansainvälinen toiminta voivat myös kehittää työssä oppimista.

Opettajankoulutusfoorumin kannanoton mukaan kiinnostus jatkuvaan oppimiseen herätetään jo opettajan peruskoulutuksen aikana, jolloin tuleva opettaja omaksuu ajatusmallin oppimisen jatkumosta koko opettajanuransa ajan (Kuvio 1). Koulutustarjonta on tällä hetkellä kirjavaa, eikä niistä ole saatavilla kootusti tietoa. Opettajankoulutusfoorumin mukaan opettajien täydennyskoulutuksesta on tehtävä tulevaisuudessa vielä nykyistä systemaattisempaa.

Opettajien jatkuvan oppimisen tulee perustua tietoon ja tutkimukseen. Tunnuspiirteitä jatkuvalla oppimiselle ovat pitkäkestoisuus, järjestelmällisyys, yhteisöllisyys, vuorovaikutteisuus, kontekstuaalisuus, reflektiivisyys ja konstruktivisuus, jolloin vanhan opin päälle rakennetaan uutta tietoa. Kurssitarjonnan on muodostettava pedagogisesti systemaattinen kokonaisuus.

Opettajankoulutusfoorumi korostaa kannanotossaan, että johtajuusosaaminen on avainasemassa koko kouluyhteisön hyvinvoinnissa ja kehittymisessä. Tämän vuoksi myös johtajien koulutuksen tulee olla suunnitelmallista ja pitkäkestoista.

Kuvio 1. Tutkimuksen viitekehys

4 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää käsityöopettajien kiinnostusta erikoistekniikoiden lisä- ja täydennyskoulutukseen. Tutkimuksen neljä (4) keskeistä sisältöä ovat koulutuksen tarve, sisältö, ajankohta ja kustannus. Tutkimme asiaa tekstiilityön opettajien näkökulmasta.

Tutkimuskysymykset ovat:

Oletko kiinnostunut saamaan lisä- ja täydennyskoulutusta käsityön erikoistekniikoissa?

Minkälaisesta koulutuksen sisällöstä olet kiinnostunut?

Mikä olisi sinulle hyvän ajankohta lisä- ja täydennyskoulutukseen?

Kuinka paljon olet valmis itse rahallisesti sijoittamaan koulutukseen?

5 Tutkimuksen toteuttaminen

5.1 Aineistonkeruu

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta. Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä tekstiilityönopettajille koko Suomen alueella. Kysely lähetettiin sähköpostilinkkinä Tekstiiliopettajaliittoon, minkä kautta kyselylinkki välitettiin kaikille rekisterissä oleville opettajille. Tiedonkeruussa keskityttiin tekstiilipuoleen omien vahvuusiemme ja mielenkiintomme vuoksi.

Olimme olleet Tekstiiliopettajaliittoon yhteydessä jo ennen kuin toimitimme kyselymme heille välitettäväksi saatekirjeineen. Viestissämme tiedustelimme heidän käytäntönsä kandidaatintutkimuksien jaosta. Kumpi olisi heille mieluisampi vaihtoehto, se että itse lähetämme viestin viidelletoista (15) jäsenyhdistykselle vai jakavatko he mielellään välitettävän viestin kaikille tekstiiliopettajaaliittolaisille suoraan. Jälkimmäinen vaihtoehto oli heille sopivampi. Saatekirjeemme Liite 1 ja linkki kyselymme lähti tekstiiliopettajaliiton puheenjohtaja Minna Hankala-Vuorisen kautta 700 jäsenelle.

Webropol-ohjelmalla luotiin puolistrukturoitu kyselylomake, joka sisälsi sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Lomakkeen ulkoasua muokattiin valitsemalla vaaleankeltainen tausta ja valkoinen pohjaväri ja teksti sekä Turun yliopiston logo näkyvät mustana. Lisäksi eri fonttikokoja käytettiin ulkoasun määrittelyyn. Graafisena elementtinä käytettiin ainoastaan Turun yliopiston logoa (kuva 2).

 **TURUN
YLIOPISTO**

9. Mitkä seuraavista tekstiilikäsityön erikoistekniikoista kiinnostaisivat niin paljon, että harkitsisit lisäkoulutusta, mikäli sellaista järjestettäisiin?

Kehräys varttinalla

Kehräys rukilla

Kasvivärjäys

Erilaiset langanvärjäystekniikat kuten happovärjäys

Korinpunonta

Vaatteiden paikkaus ja parsinta

Sashiko-kirjonta

Jokin muu, mikä?

Kuva 2. Webropol kyselymme ulkoasu.

5.2 Webropol -kyselyn ajankohta ja taustatietoja

Kysely haluttiin pitää täysin anonyymina ja sukupuolesta neutraalina, jotta kynnys kyselyyn vastaamiseen olisi mahdollisimman matala. Tämän lisäksi on katsottu, ettei sukupuoli ole tutkimuksessa olennainen tieto eikä sen katsota vaikuttavan koulutustarpeen kartoittamiseen. Tutkimus toteutettiin 1–18.2.2024 aikana tutkimussuunnitelmamme aikataulun mukaan. Pidimme itse tutkijoina joulun kandivapaana ja näin ollen olimme uudella innolla tässä mukana tammikuussa. Tammikuun aikana viimeistelimme kysymykset loppuun ja muokkasimme kyselylomakkeen ulkoasun valmiiksi. Alkuperäinen suunnitelmamme oli, että tutkimuskysymyksemme ovat avoinna koko helmikuun, mutta koulujen viikon hiihtolomat osuivat kyseiseen ajanjaksoon ja näin ollen nähtäväksi olisi jäänyt kääntyykö loma-aika haitaksi, hyödyksi vai onko sillä juurikaan merkitystä vastausaktiivisuuden kannalta. Päätimme kuitenkin lyhentää vastausaikaa reiluun kahteen viikkoon (1–18.2.2024).

Kahden viikon aikana saimme 29 vastausta, joka määrällisesti vastasi arvioitua vastausmäärää.

	Yhteensä	
	(N)	%
Vastattu kyselyyn: Julkinen nettilinkki	29	87
Kysely avattu vastaajien toimesta	58	175
Vastaaminen aloitettu	33	100

Taulukko 1. Kuvan mukaisesti kysely oli avattu 58 kertaa ja vastaaminen oli aloitettu 33 kertaa ja niistä loppuun asti vietyjä vastauksia saimme 29 kappaletta.

5.3 Tutkimukseen osallistuneiden taustatietoja

Kysyimme tutkimukseen osallistuvilta joitakin taustatietoja, kuten tietoja heidän koulutuksestaan. Vastaajista 86 % oli käsityönopeettajia ja 10 % oli luokanopettajia, jotka opettivat myös käsitöitä. Yksi vastaajista opetti pääaineena kotitaloutta. Tutkimukseen osallistuvilta kysyttiin lisäksi missä oppilaitoksessa he opettavat käsitöitä. Yksi vastaajista opetti käsitöitä jopa kolmessa eri oppilaitoksessa, kahdeksan vastaajaa opetti käsitöitä kahdessa oppilaitoksessa ja 20 vastaajaa yhdessä oppilaitoksessa. Vastaajista 79 % opetti käsitöitä

yläkoulussa ja 29 % alakoulussa. Viisi vastaajaa toimi opettajana sekä ylä- että alakoulussa. Kolme vastaajaa työskenteli käsityönopettajana kansalaisopistossa, kaksi lukiossa ja yksi Taitoliitossa. Yksi vastaajista opetti käsitöitä yliopistossa ja yksi vastaajista työskenteli taiteen ja käsityön perusopetuksessa.

Maantieteellisesti vastaajat sijoittuivat niin, että 31 % oli Uudeltamaalta, 10 % Etelä-Pohjanmaalta, Pohjois-pohjanmaalta ja Varsinais-suomesta. 3–7 % vastaajista oli Keski-Suomesta, Pohjanmaalta, Pohjois-Karjalasta, Pohjois-Savosta ja Satakunnasta. 3 % tarkoittaa 1 vastaajaa 29:stä.

Vastaajistamme 59 % oli toiminut käsityönopettajana yli 10 vuotta. 5–9 vuotta käsityönopettajana on toiminut 34 % vastaajista ja 7 % 0–4 vuotta.

Vastaajien taustatietokysymyksenä halusimme kartoittaa heidän harrastamiaan käsityötekniikoita vapaa-ajalla tällä hetkellä. Kolmen kärki oli ompeleminen, neulonta ja virkkaus, joka osoittaa hyvinkin perinteisiä käsityöopettajan taitoja (Kuvio 2). Lisäksi yksittäisiä harrastuksia oli tuftaus, korun valmistus, tuunaukset sekä zero-waste ideointi ja toteutus.

Kuvio 2. Tekstiiliopettajien harrastuneisuus vapaa-ajalla

6 Tutkimustulokset

6.1 Täydennyskoulutuksen tarve

Tutkimustulokset on koottu neljän alaotsikon alle tutkimuskysymysten teemojen mukaan. Tämän tutkimuksen teemoja ovat täydennyskoulutuksen tarve, ajankohta, paikka ja hinta.

Vastaajista 66 % oli saanut lisäkoulutusta jossain käsityön erikoistekniikassa. Erikoistekniikoiden kirjo oli laaja, lisäkoulutusta oli hankittu esimerkiksi seuraavissa tekniikoissa: kenkien valmistus, tuftaus, e-tekstiilit, laserleikkurityöskentely, kasvivärjäys ja nahan parkitseminen. Kaksi vastaajista kertoi saaneensa lisäkoulutusta ”monissa eri tekniikoissa” ja jossakin vastauksessa ”jne.” loi mielikuvan, että opiskeltuja erikoistekniikoita oli useampiakin, mutta niitä ei erikseen nimeltä mainittu.

Vastaajista 59 % koki erittäin tarpeelliseksi lisä- ja täydennyskoulutuksen saamisen jossakin käsityön erikoistekniikassa. Vastaajista 24 % koki lisäkoulutuksen jonkin verran tarpeelliseksi ja 10 % hieman tarpeelliseksi ja 7 % ei lainkaan tarpeelliseksi.

Vastaajista 76 % oli kiinnostunut lisä- tai täydennyskoulutuksesta jossakin käsityön erikoistekniikassa. Vain yksi (1) 29 vastaajasta suhtautui kielteisesti lisä- tai täydennyskoulutuksen saamiseen. Kuusi vastaajaa olisi ”ehkä” kiinnostunut lisäkoulutuksesta.

Tutkittavilta kysyttiin kiinnostusta eri käsityötekniikoiden täydennyskoulutusta kohtaan. Kyselyssä oli kahdeksan valmista vaihtoehtoa ja tämän lisäksi oli mahdollista lisätä vapaaseen tekstikenttään oma ehdotuksensa. Vastaajan oli mahdollista valita annetuista vaihtoehdoista yksi tai useampi erikoistekniikka, jossa olisi kiinnostunut saamaan täydennyskoulutusta. Eniten kiinnostusta herättivät erilaiset langanvärjästekniikat, sillä 15 vastaajaa (55,6 %) oli kiinnostunut langanvärjäyksestä esimerkiksi happoväreillä. Kasvivärjäys, mikä yleisimmin sisältää lankojen tai kankaiden värjäystä, herätti 12 vastaajan (44,4 %) kiinnostuksen. Korinpunonta on Taitoliiton julkistama vuoden 2024 käsityötekniikka ja 12 vastaajaa (44,4 %) oli kiinnostunut oppimaan lisää tästä vanhasta ja perinteikkäästä, nyt uudelleen pinnalle nousseesta, käsityötekniikasta. Yhdeksän vastaajaa (33,3 %) oli kiinnostunut sashiko -kirjonnasta ja seitsemän (25,9 %) vaatteiden paikkauksesta ja parsinnasta. Kolme vastaajaa (11,1 %) oli kiinnostunut opettelemaan rukilla kehräystä ja kaksi vastaajaa (7,4 %) värttinällä kehräystä.

	n	Prosentti
Kehräys varttinällä	2	7,4%
Kehräys rukilla	3	11,1%
Kasvivärjäys	12	44,4%
Erilaiset langanvärjäystekniikat kuten happovärjäys	15	55,6%
Korinpunonta	12	44,4%
Vaatteiden paikkaus ja parsinta	7	25,9%
Sashiko-kirjonta	9	33,3%
Jokin muu, mikä?	12	44,4%

Taulukko 3. Tutkittavien kiinnostus eri käsityötekniikoiden täydennyskoulutukseen

Taulukossa 3. mainittujen tekniikoiden lisäksi, 12 vastaajaa oli kirjoittanut avoimeen kenttään itselleen mieluisan täydennyskoulutustekniikan, mikäli sitä ei ollut mainittu vaihtoehdoissa. Vastaajat mainitsivat olevansa kiinnostuneita täydennyskoulutuksesta kudonnassa, tuunauksessa, kestävässä kehityksessä, ompelukonekirjonnassa, marmoroinnissa, zero waste -kaavoituksessa/ompelessa, nahkatöissä, neulekoneen käytössä ja kankaiden värjäyksessä. Vastaajat olivat kiinnostuneita myös monista teknologian kehittymisen myötä syntyneistä uudemmissa käsityön erikoistekniikoista, kuten uusien digitaalisten valotuskalvojen tekemisestä koulumaailmaan soveltuvasti, e-tekstiileistä, vinylileikkuritöistä, tietokonekangaspuista ja yleisesti erilaisista tietotekniikkaan liittyvistä käsityön erikoistekniikoista.

Kyselymme käsityön erikoistekniikoista oli kohdennettu Tekstiiliopettajaliiton jäsenille, mutta kysyimme silti vastaajien kiinnostusta ja tarvetta myös teknisen työn koulutusta kohtaan. Kommenttikenttään kyselyn lopussa oli jätetty joitakin kommentteja koskien tätä aihetta. Osa kritisoi sanavalintaa ”kovat materiaalit”, jota kyselyssä oli käytetty. Oikeampi ilmaus olisi ollut ”tekninen työ”. Kommenttikentässä useampi vastaajista oli erikseen nostanut esille teknisen puolen täydennyskoulutuksen tarpeellisuuden. Vastaajista 76 % olisi kiinnostunut teknisten käsitöiden lisä- tai täydennyskoulutuksesta, 17 % ei olisi kiinnostunut ja 7 % olisi ehkä kiinnostunut. Teknisen käsityön tekniikoista eniten lisäkoulutusta kaivattiin perinteisiin puu- ja metallitöihin, sekä 3D -mallinnukseen ja laserleikkurityöstämiseen. Kolme vastaajista kaipasi muistin virkistämistä teknisen

työn tekniikoissa, koska ei ollut opettajaopinnoissaan tai työssään kokenut saaneensa tarpeeksi harjoitusta aiheesta.

Vastaajista kaksikymmentä (20) oli vastannut avoimeen kysymykseen, jossa kysyttiin minkä teknisentyön aihealueen täydennyskoulutuksen he kokivat erityisen tarpeelliseksi (Kuvio 3).

Vastausten perusteella lisäkoulutus puun ja metallin perustekniikoissa koettiin erityisen tarpeelliseksi.

Kuvio 3. Vastaajien kiinnostus teknisentyön täydennyskoulutukseen aihealueittain.

6.2 Täydennyskoulutuksen ajankohta

Kysyimme, mikä olisi paras päivä koulutuksen ajankohdaksi, mikäli koulutus järjestettäisiin työajalla. Vastaukset jakautuivat melko tasaisesti eri viikonpäiville. Vastaajat kokivat hankalaksi arvioida sopivimman ajankohdan, sillä sopivin ajankohta olisi riippuvainen opettajan senhetkisestä lukujärjestyksestä. Mikäli täydennyskoulutus järjestettäisiin työajalla, niin täydennyskoulutuksen ajankohdan päättäisi todennäköisesti opettajien lisäkoulutuksesta vastaava taho, eli työnantaja.

Kysyttäessä vapaaehtoisesta, itse hankittavasta käsityön täydennyskoulutuksesta, vastaajista 50 % koki parhaaksi ajankohdaksi koulutukselle arkisin klo 17–20. Vastaajista 39 % oli sitä mieltä, että paras aika omaehtoiselle täydennyskoulutukselle olisi lauantaisin klo 10–14 ja 11 % vastaajista piti sunnuntaita klo 10–14 parhaana ajankohtana lisä- ja täydennyskoulutukselle.

6.3 Koulutuspaikka

Kolmannessa osiossa selvitimme koulutuspaikan etäisyyttä opettajaan nähden, heidän mielestään parhaimmaksi katsomaansa koulutuspaikkaa ja omaa taloudellista panostusta koulutukseen.

Kysyimme koulutuksen sijainnista seuraavasti.

Ensisijaisesti etsin lisä-, ja täydennyskoulutusmahdollisuutta oman maakuntani sisältä, mutta olen myös valmis matkustamaan koulutukseen, joka tapahtuu muualla. Vastausvaihtoehdot jakautuivat niin, että 50 % vastaajista halusivat koulutustua ainoastaan oman kaupunkinsa/maakuntansa sisällä alle 50 kilometrin säteellä kotoaan. 25 % vastaajista oli valmis kulkemaan koulutuspaikkaan, joka sijaitsee 50–100 km:n päässä. 14 % oli valmis matkustamaan 100–200 km ja 11 % oli valmiita matkustamaan jopa yli 200 km.

Koulutuspaikkana monille kursseille toimivat hyvin peruskoulujen ja oppilaitosten tilat. Esimerkiksi kansalaisopistojen kurssit ovat pääsääntöisesti kouluissa. Opistot ja koulut ovat tehneet sopimuksen koulun koneiden ja laitteiden yhteisestä käytöstä ja tämän mahdollistaa se, että opistojen kurssit ovat kouluajojen jälkeen pääsääntöisesti iltaisin ja viikonloppuisin. Taitokeskuksilla on omat työtilat, jotka soveltuvat heidän tarjoamiin kursseihin. Myös museoiden yhteydestä löytyy usein museopajatilat/kokouksetilat.

Kysyimme opettajilta heidän toiveitaan koulutuspaikan valintaan, jos lisä-, tai täydennyskoulutuksen sisältö ei edellytä koulutuspaikaksi esim. jonkun oppilaitoksen tiloja. Vastausvaihtoehtoina meillä olivat Hotellin kokoustila, maatilamatkailukohde, museon pajatilat ja luonto ja retkeilykohde. Yllätykseksemme 44 % toivoi museopajatilaa sopivan lisä- ja täydennyskoulutukseen. Luonto ja retkeilykohde (oletamme, että kohteessa oli myös jonkinlainen sisätila) sai 21 % kannatuksen. Maatilamatkailukohteen, jonka itse arvioimme olevan ensimmäisenä toiveena koulutuspaikaksi, sai 18 % kannatuksen. Hotellin kokouksetilan kannatus oli heikoin 17 %.

”mielummin muu kuin oppilaitos” H12

”hotelli tuntuu erikoiselta” H8

Laatiessamme Webropol kysymyksiä ja jo melkein julkaisuvaiheessa lisäsimme kysymyksen kiinnostuksesta verkkokoulutukseen. Teimme tähän kysymykseen liukuvastauksen, jossa ääripäät 1–10 olivat: Kouluttaudun mieluummin edellisen kysymyksen kohteissa ja toisessa päässä verkkokoulutus on minun juttuni. Vastauksien keskiarvo oli 6,1.

6.4 Täydennyskoulutuksen hinta

Kaksi viimeistä kysymystämme koski lisä- ja täydennyskoulutuksen kustannuksia.

Kysymyksemme oli: Mikäli minua kiinnostava lisä- ja täydennyskoulutus kuuluisi työaikaani ja työpaikkani kustantaisi koulutuksesta 50 %, olisin itse valmis sijoittamaan rahaa työajalla tapahtuvaan täydennyskoulutukseen (kesto noin 8 tuntia). Vastaajista 45 % olivat valmiita kustantamaan omasta koulutuksestaan enintään 50 euroa. 34 % enintään 50–100 € ja 14 % vastasi vaihtoehdon: En osallistu koulutukseen, johon kuuluu muita kuin materiaalikustannuksia. 100–200 € olivat valmiita kustantamaan 7 % vastaajista.

Täysin omaehtoisesta 2 x 8 tuntia kestävästä lisä- tai täydennyskoulutuksesta oli valmiita kustantamaan 50–100 € 76 % vastaajista. 100–200 € vain 28 % vastaajista. Hinta sisältää pelkän koulutuksen, ei ruokailua tai majoitusta. Kukaan vastaajista ei ollut valinnut vaihtoehto 200–300 €.

7 Johtopäätökset

7.1 Pohdintaa

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kokevatko käsityöopettajat täydennyskoulutuksen tarpeelliseksi käsityön erikoistekniikoissa sekä millaista sisältöä he kaipaavat koulutuksiin, missä koulutus olisi heidän näkökulmastaan parasta järjestää ja mitä koulutus saisi heille kustantaa.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin Webropol- kyselytutkimusta. Kysely toteutettiin 1-18.2.2024 Tekstiiliopettajaliiton jäsenille. Kyselyyn vastasi yhteensä 29 opettajaa. Tutkimussuunnitelman alkuvaiheessa meillä oli ajatuksena toteuttaa tutkimuksemme sekä Tekstiiliopettajaliiton, että Teknisten aineiden opettajien (Tao R.Y) jäsenille. Saimme ohjaavalta opettajaltamme kuitenkin neuvon rajata tutkimustamme, jotta keskittyminen itse aiheeseen säilyisi paremmin. Rajauksen myötä päädyimme tekemään tutkimuksen vain Tekstiiliopettajaliiton jäsenille. Päädyimme tähän ratkaisuun vahvasti myös oman tekstiilipuolen suuntautumisemme vuoksi.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen ”Kuinka kiinnostunut olet saamaan lisä- ja täydennyskoulutusta käsityön erikoistekniikoissa?” vastauksien perusteella voimme todeta, että lisä- ja täydennyskoulutukselle on tarvetta. Vastaajista yli puolet kokivat erittäin tarpeelliseksi lisä- ja täydennyskoulutuksen saamisen jossakin käsityön erikoistekniikassa.

Suurin osa vastaajista oli kiinnostunut lisä- tai täydennyskoulutuksesta jossain käsityön erikoistekniikassa.

Kysymyspatterimme oli melko onnistunut, mutta joitakin kysymysten parannusideoita heräsi tutkimuksen edetessä kyselyn ollessa jo käynnissä. Lähdekirjallisuuden tutustumisen myötä oma tietämyksemme kasvoi ja huomasimme, että kysely olisi voinut vielä sisältää joitakin tarkentavia taustakysymyksiä. Yksi tarkentava kysymys olisi voinut koskea opettajien henkilökohtaista koulutus- ja kehittämissuunnitelmaa ja sen sisältöä. Olisimme voineet kysyä, oliko opettajille sellaista laadittu ja onko suunnitelmassa pysytty. Kiinnostavaa olisi ollut myös tietää pitivätkö opettajien henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat sisällään aine- tai pedagogisia opintoja, vai mahdollisesti molempia. Vastaajistamme 66 % oli saanut lisäkoulutusta jossain käsityön erikoistekniikassa. Liittyikö edellinen vastaus opettajien henkilökohtaiseen koulutus- ja kehittämissuunnitelmaan, vai heidän omaehtoiseen kouluttautumiseensa, jäi meille epäselväksi.

Tekstiilipainotteisen lisä- ja täydennyskoulutuksen sisällöksi toivottiin meidän antamistamme vaihtoehtoista eniten langanvärjäystä happoväreillä tai luonnonväreillä. Langan värjäys ja ylipäättänsä

värjäystaito palvelee opettajia monenlaisen oppisisällön rakentamisessa omassa työssään.

Teknisen työn tekniikoista puutöiden perustekniikat olivat sellaisia, joissa myös tekstiilipuolen opettajat toivovat vahvistavansa ammatillista osaamistaan. Tämä kertoo varmasti siitä, että tekstiiliopeettajilla voi olla puutöiden perustaidot, mutta kun taitoja ei käytetä päivittäin, niin niitä voisi vahvistaa tulevaisuudessa lisä- ja täydennyskoulutuksella.

Kouluttautuminen on muuttanut muotoaan viimeisten vuosien aikana ja covid-virus toi koulutuksiin uusia vaihtoehtoja. Verkkokouluttautuminen lisääntyi joka alalla ja kyselymme mukaan myös reilusti yli puolet vastaajistamme kannattavat verkkokoulutusta. Se mahdollistaa kouluttautumisen lähes kokonaan aikaan tai paikkaan katsomatta.

7.2 Luotettavuus

Tutkimuksen aineisto kerättiin Webropol -sovelluksen avulla luodulla puolistrukturoidulla kyselyllä. Luotettavuuden arviointi on vaikeaa, sillä monet seikat, kuten kysymyspatteriin valitut kysymykset, vaikuttavat tutkimuksen lopputulokseen. Kyselyyn oli vastannut 29 Tekstiiliopeettajaliiton jäsentä, mikä on vain 4,1 % koko jäsenistöstä. Tutkimuksen kysymykset laadittiin kuitenkin huolellisesti ja pyrimme muodostamaan kattavan ja eheän kysymyspatterin, jotta saisimme mahdollisimman luotettavan tutkimustuloksen. Jälkeenpäin ajatellen olisimme ehkä voineet muuttaa joitakin kysymyksiä hieman tai lisätä enemmän vastausvaihtoehtoja joihinkin kysymyksiin. Tutkimuksen edetessä ja tietämyksemme kasvaessa lähdekirjallisuuden syventymisen myötä, huomasimme että olisimme voineet lisätä kyselyyn vielä joitakin tarkentavia taustakysymyksiä liittyen esimerkiksi opettajan henkilökohtaiseen koulutus- ja kehittämissuunnitelmaan ja muihin mahdollisiin koulutuksiin (esimerkiksi pedagogiset tai muut aineopintojen ulkopuoliset koulutukset).

Kyselylomake pidettiin mahdollisimman yksinkertaisena ja selkeänä. Kysymysten tuli olla neutraaleja ja puolueettomia, eivätkä ne saaneet sisältää vääristäviä tai harhaanjohtavia termejä tai ilmauksia eikä johdatella vastaajia haluttuun suuntaan. Tavoitteena oli, että kyselyyn vastaaminen olisi mahdollisimman vaivatonta, eikä se veisi liian kauan aikaa vastaajalta.

Saatekirje laadittiin huolellisesti (Liite 1), jotta vastaajat saisivat tarpeelliset taustatiedot ryhtyessään vastaamaan kyselyyn. Saatekirjeen tavoitteena oli informoinnin lisäksi motivoida vastaajia osallistumaan kyselyyn. Toivoimme, että lisäkoulutusta kaipaavat vastaajat innostuisivat vastaamaan kyselyyn lisäkoulutustietoisuuden ja koulutusmahdollisuuksien lisääntymisen vuoksi.

Tutkijoiden ensikertalaisuudella on jonkinlainen vaikutus tutkimuksen luotettavuuteen. Tutkimuksen edetessä on ollut helppo havaita tutkimuksessa osa-alueita, joissa olisi ollut hieman parantamisen varaa. Nämä havaitut puutteet esimerkiksi kysymyspatterissa eivät ole kuitenkaan olleet kovin merkittäviä, joten tutkimuksen toteuttaminen on ollut alusta loppuun tarkoituksenmukaista ja mielekästä.

7.3 Eettiset lähtökohdat ja yhteiskunnallinen hyöty

Tutkimuksen kohderyhmä ovat valmistuneet käsityönopeettajat, jotka kuuluvat Tekstiiliopettajaliittoon. Rajaus tekstiiliopettajiin on tehty, jottei tutkimus lähtisi laajentumaan liikaa. Kaikki Tekstiiliopettajaliittoon kuuluvat käsityönopeettajat voivat vastata kyselyyn riippumatta muista taustatekijöistä.

Tutkimukseen osallistuville annettiin taustatietoa tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta kyselylomakkeen ohessa lähetetyssä saatekirjeessä. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista.

Tutkimukseen tiedonkeruu tehtiin kysymyslomakkeella ja kyselyyn vastattiin anonymisti, jotta kynnys tutkimukseen osallistumiseen olisi mahdollisimman matala. Tutkimukseen osallistuvan ei tarvinnut luovuttaa henkilötietojaan. Laaditusta tietosuojaselosteesta GDPR, (Liite 2) käy ilmi keskeisimmät tietoturvaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvät seikat.

Tutkimusaineisto tallennettiin Turun yliopiston salasanasuojattuun pilvitalennustila Seafileen ja tutkimuksen valmistumisen jälkeen tiedot hävitetään tietoturvallisesti vuoden 2024 loppuun mennessä.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kokevatko käsityönopeettajat käsityön erikoistekniikoiden täydennyskoulutuksen kiinnostavaksi ja tarpeelliseksi. Tutkimustuloksista saattaa olla yhteisöllistä ja yhteiskunnallista hyötyä käsityönopeettajien lisä- ja täydennyskoulutuksia suunniteltaessa.

Lähteet

- European Commission. (2010). *Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers - a handbook for policymakers*. Noudettu osoitteesta Research Gate: https://www.researchgate.net/publication/233981313_Developing_coherent_and_system-wide_induction_programmes_for_beginning_teachers_-_a_handbook_for_policy_makers
- Manner, M. (16. 8 2019). *Opettaja -lehti*. Noudettu osoitteesta <https://www.opettaja.fi/tyossa/jatkuva-oppiminen-on-opettajan-oikeus-ja-velvollisuus-nyt-nojataan-liikaa-opettajan-omaan-aktiivisuuteen/>
- Manner, M. (8. 12 2021). *Täydennyskoulutus on murroksessa – opettajankoulutuksen eväät eivät riitä koko uralle*. Noudettu osoitteesta Opettaja -lehti: <https://www.opettaja.fi/tyossa/taydennyskoulutus-on-murroksessa-opettajankoulutuksen-eva-at-eivat-riita-koko-uralle/>
- Niemi, H. E. (2019). *Maailman parhaiksi opettajiksi - Vuosina 2016–2018 toimineen Opettajankoulutusfoorumin arviointi*. Noudettu osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/c88e0770-1714-403c-8d73-7ce69477877a/content>
- OAJ. (5. 10 2023). *uutiset ja tiedotteet*. Noudettu osoitteesta <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2023/oajn-jasenkysely-paljasti-opettajien-taydennyskoulutukselle-valtava-tarve/>
- Opettajankoulutusfoorumi. (2023). *Jatkuva oppiminen on opettajan oikeus ja velvollisuus*. Noudettu osoitteesta https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/35d89ea5-ff2e-41ae-89b6-950760056773/40d5cc9b-dd08-41b7-afd6-593c2067d9ae/TIEDOTE_20231212082211.pdf
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (ei pvm). *Opetus- ja kulttuuriministeriö*. Noudettu osoitteesta <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM009:00/2023>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2023). *Opettajankoulutusfoorumi*. Noudettu osoitteesta https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/35d89ea5-ff2e-41ae-89b6-950760056773/40d5cc9b-dd08-41b7-afd6-593c2067d9ae/TIEDOTE_20231212082211.pdf
- Opetushallitus. (2014). *eperusteet*. Noudettu osoitteesta Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/oppiaineet/530524>
- Opetushallitus. (2014). *Valinnaisuus perusopetuksessa*. Noudettu osoitteesta Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/433865>
- Opetushallitus. (2016). *Opetushallitus*. Noudettu osoitteesta Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat/>

- Opetusministeriö. (2007:45). *Valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksen rahoittaminen*.
Noudettu osoitteesta <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79633/tr45.pdf>
- Porko-Hudd, M.;Pöllänen, S.;& Lindfors, E. (2018). Common and holistic crafts education in Finland.
Techne series, <https://journals.oslomet.no/index.php/techneA/article/view/3025/2943/>.
- Selänne, W. (2023). *Kestävä käsityö alakoulun käsityöopetuksessa luokilla 3–6*. Noudettu osoitteesta
<https://www.utupub.fi/handle/10024/172956>
- Taitoliitto. (2023). *Taitoliitto*. Noudettu osoitteesta
<https://www.taito.fi/ajankohtaista/kasityoblogi/vuoden-2023-kasityotekniikka-kehrays/>
- Taitoliitto. (2024). *Taitoliitto*. Noudettu osoitteesta <https://www.taito.fi/tag-pages/vuoden-kasityotekniikka-2024/>
- Taitoliitto. (ei pvm). *Taito.fi*. Noudettu osoitteesta <https://www.taito.fi/me-olemme-taito/tietoa-meista/>
- Valtioneuvosto. (2024). *Opettajankoulutusfoorumin uusi toimikausi alkaa*. Noudettu osoitteesta
<https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/opettajankoulutusfoorumin-uusi-toimikausi-alkaa>

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Hei!

Olemme Turun yliopiston käsityökasvatuksen kolmannen vuosikurssin opiskelijoita ja teemme kandidutkielmaa, jonka aihe on tekstiiliopettajien täydennyskoulutustarve.

Tutkimuksemme tarkoituksena on selvittää käsityön opettajien lisä- ja täydennyskoulutustarvetta tekstiilikäsityön erikoistekniikoissa. Opettajien täydennyskoulutus on näkynyt viime aikoina myös julkisessa keskustelussa, mikä antaa viitteitä lisäkoulutuksen tarpeellisuudesta.

Tutkimuksemme kolme (3) keskeistä sisältöä ovat lisä- ja täydennyskoulutuksen sisältö, ajankohta ja kustannus.

Tutkimuksella selvitetään täydennyskoulutuksen tarpeellisuutta ja tieto on hyödynnettävissä yhteiskunnallisesti.

Tulevaisuudessa yhtenä vaihtoehtona meille itsellemme on toimia juuri täydennyskoulutusten tarjoajina. Tutkimuksen myötä saamme arvokasta tietoa toimiessamme käsityökasvatuksen parissa niin opetustehtävissä koulusektorilla kuin edellä mainittuina kouluttajina omien yritystemme kautta.

Kysely on avoinna 1.-18.2.2023, jonka jälkeen aloitamme tutkimustulosten käsittelyn.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 10 minuuttia.

Tutkimusaineistoa säilytämme pilvipalvelu Seafile:ssa Turun yliopiston palvelimella vuoden 2024 loppuun asti.

Olemme erittäin kiitollisia kaikista vastauksista ja toivotamme sinulle oikein hyvää kevään jatkoa!

Kaisu Rostedt ja Miia Kirkkomäki.

Liite 2. Tietosuojailmoitus

1. Rekisterin nimi	Tekstiilikäsítőitä opettavan opettajan kiinnostus käsityön erikoistekniikoiden täydennyskoulutukseen.
2. Rekisterinpitäjä	Miia Kirkkomäki, Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman kampus, [REDACTED] ja Kaisu Rostedt, Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman kampus [REDACTED]
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Tutkimuksessa kerätään tietoa tekstiilityönopettajien kiinnostuksesta täydennyskoulutusta kohtaan. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonymiminä; nimi- tai yhteystietoja ei kerätä.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on <i>(rasti vain yksikohta)</i></p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä</p>
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	<p>Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja: asuinpaikka maakunnan tarkkuudella, työkokemus käsityönopettajana. Vastaukset anonymisoidaan heti vastausten käsittelyn jälkeen ja kaikki kerätty tutkimusmateriaali tuhoetaan tietoturvalisesti vuoden 2024 loppuun mennessä.</p>

7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.
8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Henkilötiedot, jotka eivät tässä tutkimuksessa sisällä vastaajan nimeä tai yhteystietoja, säilytetään siihen saakka, kunnes tutkimus on valmis, jonka jälkeen ne tuhoetaan tietoturvallisesti vuoden 2024 loppuun mennessä.
10. Rekisteröidyn oikeudet	Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.
11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Haastattelukutsujen lähettämiseksi pyydetään viestin välitysmahdollisuutta Tekstiilopettajaliitolta. Muut tiedot kerätään suoraan haastattelututkimukseen osallistuvilta.
12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.